

In place of, giving, etc.

תחת נתינה כולי –

Overview

The גמרא teaches that we derive that all the אבות pay from מיטב, from the תוספות of גזירה שוה. רש"י offers his explanation how (in particular) we derive that the payment of עדים זוממים is from מיטב. תוספות also explains offers a possible alternate explanation and rejects it. תוספות also explains when it is necessary to have a special לימוד that עדים זוממים pay from מיטב.

בספרי מפי'ק בוש'ת מוקצותה את כפה ולא¹ תחוס עיניך (דברים כה [יב]) –

In ספרי we derive that for בוש'ת there is a monetary compensation from the תוספות of פסוק [and you should chop off her hand] (which refers to the consequence of causing בוש'ת), and the פסוק concludes - לא תחוס עיניך

ויליף מעדים זוממין דכתיב לא תחוס עיניך (שם יט [כא]) –

And we derive the ruling by בוש'ת from זוממין where it is (also) written לא תחוס עיניך. The same phrase לא תחוס עיניך is written both by בוש'ת and עדים זוממין. We compare them, that just as עדים זוממים pay money; the same applies to בוש'ת that it is a monetary compensation (and not a physical punishment of כפה את כפה).²

cautions, however - תוספות

ואין לומר שהוא גזירה שוה גמורה מדלא קאמר אתיא תחת נתינת³ עיניך –

We cannot assume that this (לא תחוס) עיניך is a complete גזירה שוה (which would enable us to derive that עדים זוממים pay from מיטב just as בוש'ת pays from מיטב), since the גמרא does not state that 'we derive the application of מיטב from the words תחת נתינת עיניך; the word עיניך does not appear among the גזירה שוה words in our גמרא.⁴ This indicates that the derivation of a מיטב payment by עדים זוממין is not derived from this גזירה שוה.⁵

עדים זוממים by חיוב מיטב of רש"י's (therefore) cites תוספות

ועדים זוממים פירש רש"י דכתיב בהו נפש בנפש –

And concerning the obligation of עדים זוממים to pay from מיטב, רש"י explains that by עדים זוממין it is written בנפש בנפש, and this is considered as if it would be written נפש תחת נפש allowing us to derive the obligation of עדים זוממין to pay from מיטב from the גזירה שוה of תחת.

¹ In the פסוק it says לא תחוס עיניך.

² It would be now possible to assume that we can derive עדים זוממים from בוש'ת; just as בוש'ת pays from מיטב (as רש"י explains) the same should apply to עדים זוממים, since there is this גזירה שוה of לא תחוס עיניך. תוספות will now reject this.

³ Others amend this to read נתינה.

⁴ The foregoing interpretation of תוספות is based on the explanation of the פרץ רבינו. According to the גמרא, however, it seems that based on the ספרי, it may have been possible to derive the חיוב מיטב by בוש'ת from עדים זוממים through the גזירה שוה of לא תחוס עיניך.

⁵ It would seem that לא תחוס עיניך is a limited גזירה שוה to teach us (only) that means money.

ממיטב pay עדים זוממים that לימוד will now explain the need for any

וצריך לומר דאפילו אם העידו על שור תם שהזיק –

And it is necessary to say that even if the testified concerning a שור that damaged; where there is no obligation for the בעל השור to pay ⁶ממיטב (if their עדות would have been upheld)

או העידו פלוני חייב לפלוני מנה דדינו בזיבורית דמשלמי במיטב –

Or that the testified that someone owes another a מנה where the ruling (מן התורה) is that the לווה is only required to pay from the poorest quality, nevertheless these עדים זוממים would be required to pay their accused **with מיטב** (that is what the גז"ש is teaching us) -

דאם רצו לחייב אחרים ממיטב לא צריך קרא דמכאשר זמם נפקא דיתחייבו ממיטב:

For if the ruling that pay from מיטב would be limited only to cases where the עדים זוממים desired to make others pay from ⁷מיטב, then no פסוק (of a גז"ש) would be required to teach this to us, for it could be derived from the פסוק כאשר זמם that they are obligated to pay ממיטב; just as they wanted to obligate their (falsely) accused to pay ממיטב. We must therefore conclude that the לימוד from the גזירה שוה (as רש"י explains) comes to obligate them to pay ממיטב even if their accused would not have to pay ממיטב.

Summary

The גז"ש of (בושת ועדים זוממים) by לא תחוס עיניך is limited that בושת pays money (but not that עדים זוממים pay ממיטב). The לימוד of נפש בנפש teaches us that ממיטב even if their falsely accused would not pay ממיטב.

Thinking it over

If the obligation is for the מזיק to pay from his ⁸מיטב, then even if the עדים accused someone to pay ממיטב, we would still need the גז"ש to teach us that if the מיטב of the עדים זוממים is better than the מיטב of the accused, they are required to pay from their ⁹מיטב!

Conversely if the obligation is to pay from the מיטב of the ניזק then we need the גז"ש in a case where the זיבורית דמזיק is like the מיטב דניזק. On account of זמם just pay דמזיק (for that is the loss they intended to cause); however on account of the גז"ש they have to pay the מיטב of the מזיק (for the ניזק is their ¹⁰מיטב)!

⁶ See previous תוספות on this ד"ה הא (and the 'Thinking it over').

⁷ They testified (falsely) that someone's animal ate the crops of his neighbor.

⁸ See the גמרא later דף ו,ב.

⁹ From the כאשר זמם we would think that he has to pay only the inferior מיטב of the מזיק.

¹⁰ See אמ"ה.